

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Α. Σε ό,τι όμως αφορά το δημόσιο βίο μου νομίζω πως έχω ως την πιο μεγάλη απόδειξη της τιμιότητάς μου ότι, όσοι από τους νεότερους χάνουν τον καιρό τους με ζάρια ή με οινοποσίες ή με τέτοιου είδους ακολασίες, θα δείτε όλους αυτούς να είναι εχθροί μου και να διαδίδουν πολλές ψευδείς φήμες και να λένε ψέματα για μένα. Και πράγματι είναι φανερό πως, αν είχαμε τις ίδιες επιθυμίες, δε θα είχαν τέτοια γνώμη για μένα. Κι ακόμη, κύριοι βουλευτές, κανείς δε μπορεί να αποδείξει ότι έχει γίνει για μένα, ούτε ιδιωτική δίκη απρεπής, ούτε έγγραφη καταγγελία για δημόσιο αδίκημα, ούτε μήνυση για (σοβαρό) δημόσιο αδίκημα, και όμως βλέπετε ότι άλλοι έχουν εμπλακεί πολλές φορές σε τέτοιου είδους δίκες.

Β 1. Ο Μαντίθεος, ως υποψήφιος βουλευτής στη Βουλή των Πεντακοσίων, είναι υποχρεωμένος να περάσει από τη διαδικασία της δοκιμασίας προκειμένου να διαπιστώσουν οι πεντακόσιοι βουλευτές της προηγούμενης Βουλής αν πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις για την ανάληψη των καθηκόντων του και αν ήταν άξιος του λειτουργήματος που είχε κληθεί να αναλάβει. Στη διαδικασία της δοκιμασίας όφειλε αυτός που δοκιμαζόταν να απολογηθεί και να λογοδοτήσει για όλη του τη ζωή, σε αντίθεση με τις άλλες δίκες, όπου η απολογία έπρεπε να εστιάζεται στα σημεία μόνο που αφορούσαν την εκδικαζόμενη υπόθεση.

Ο Μαντίθεος αρχίζοντας την αναφορά του στην ιδιωτική του ζωή αναφέρεται στο τρίπτυχο των σχέσεων με τις αδελφές του, τον αδελφό του και τους συμπολίτες του, που προσδιορίζουν και αποδεικνύουν την ποιότητα του χαρακτήρα του και το ανεπίληπτο του ήθους του. Αρχικά, εμφανίζει την εικόνα του καλού αδελφού γιατί, παρότι η περιουσία που κληρονόμησε δεν ήταν μεγάλη και παρότι ο νόμος δεν τον υποχρέωνε να εξασφαλίσει προίκα στις αδελφές του, εντούτοις ο Μαντίθεος εκπληρώνοντας το καθήκον του, τις πάντρεψε δίνοντας το καθόλου ευκαταφρόνητο ποσό των τριάντα μινων ως προίκα στην καθεμιά. Επίσης, απέναντι στον αδελφό του, όσον αφορά τη διανομή της πατρικής περιουσίας, επέδειξε στάση δίκαιη, αφιλοκερδή και γενναιόδωρη, ώστε ο ίδιος ο αδελφός του να ισχυρίζεται ότι του παραχωρήθηκε μεγαλύτερο μερίδιο, ενώ ο Μαντίθεος ως διαχειριστής είχε τη δυνατότητα να διανεμίει σε ίσα μερίδια όλη την περιουσία του πατέρα τους. Η αφιλοκερδία του

Μαντίθεου και το ότι δεν ήρθε σε προστριβές με τους συγγενείς του πρέπει να είχαν ιδιαίτερη βαρύτητα στη συνείδηση των βουλευτών. Στη συνέχεια του λόγου του ο Μαντίθεος αναφερόμενος στη σχέση του με τους συμπολίτες του υπογραμμίζει την ηθική του ακεραιότητα, εφόσον δεν έδωσε ποτέ αφορμή για κατηγορίες και παράπονα εναντίον του, ούτε ο ίδιος στράφηκε εναντίον κανενός. Με την επανάληψη της άρνησης (μή, μηδεπώποτε, μηδέ, μηδέν) ο Μαντίθεος καταλήγει στο συμπέρασμα αυτό με τρόπο φυσικό και ιδιαίτερα πειστικό.

Β 2. Ο Μαντίθεος ενώ στην προσωπική του ζωή αφιερώνει μόνο μια παράγραφο (10), στη δημόσια ζωή, δηλαδή τις σχέσεις με τους συμπολίτες και το κράτος, αφιερώνει περίπου οκτώ παραγράφους (11-18), καθώς το ενδιαφέρον του εστιάζεται κυρίως σε ενέργειες που στόχευαν στο καλό και την ωφέλεια της πόλης. Στο σημείο αυτό ο Λυσίας, βαθύς γνώστης τόσο της ανθρώπινης ψυχολογίας όσο και της όλης φιλοσοφίας των Αθηναίων να προκρίνουν το συλλογικό συμφέρον έναντι του ατομικού, προσπαθεί να καταδείξει την ευεργετική για την πόλη στάση του Μαντίθεου.

Στην παράγραφο 11 ο Μαντίθεος χρησιμοποιεί ένα ψυχολογικό και πολύ εύστοχο επιχείρημα που στηρίζεται στην παλιά παροιμία «ὄμοιος ὀμοίῳ ἀεὶ πελάζει» (Πλάτωνος, Συμπόσιον). Ο Λυσίας εμφανίζει τον πελάτη του ευπρεπή, εγκρατή, μετρομημένο, συνετό, τίμιο, ειλικρινή, πρᾶο. Το συμπέρασμα για το χαρακτήρα του Μαντίθεου, μολονότι ο ίδιος καθόλου δεν αναφέρεται στον εαυτό του, προκύπτει αβίαστα από την περιγραφή του τρόπου ζωής και των συνηθειών άλλων συνομηλίκων του, δηλαδή στο ότι οι άσφατοι και διεφθαρμένοι νέοι που συχνάζουν στα κυβευτήρια, στα καπηλεία και σε άλλα κακόφημα μέρη τον μισούν και διαδίδουν σε βάρος του ασύστολα ψεύδη. Οι κατηγορίες και οι διαβολές που εξαπολύουν εναντίον του είναι η καλύτερη απόδειξη της μη κοινωνικής του διαφθοράς, γιατί αν ζούσε με τον ίδιο ακόλαστο τρόπο, θα ήταν ὀμοιος τους και συνεπώς δεν θα ήταν αντίπαλός τους.

Στην παράγραφο 12 ο Μαντίθεος αναφέρεται στο ότι δεν έχει κατηγορηθεί ποτέ ως τώρα σε κανένα δικαστήριο για αδίκημα και γενικά δεν έχει εμπλακεί σε δίκες δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα. Δεν υπήρξε ο ίδιος φιλόδικος, παρά την προσφιλή συνήθεια των Αθηναίων να προσφεύγουν συχνά στα δικαστήρια είτε ως κατήγοροι είτε ως κατηγορούμενοι. Πρόκειται για ένα πολύ ισχυρό ηθικό επιχείρημα, στο οποίο δίνεται έμφαση με το πολυσύνδετο οὔτε...οὔτε...οὔτε, καθώς θα είχε ιδιαίτερη βαρύτητα να παρουσιαστεί ο Μαντίθεος ως φιλήσυχος και μη φιλόδικος, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Αθηναίοι επαινούσαν όσους απέφευγαν τα δικαστήρια.

B 3. Η απάντηση βρίσκεται στην εισαγωγή του σχολικού βιβλίου σελ. 17 – 18 «Επειδή νόμος όριζε.....θεωρείται ο Λυσίας.»

B4. δυνάστης-δύναιτο/στήλη-καθεστηκότητας/
οισοφάγος-συμφοράς, διαφόρους/οικιακός-διώκηκα/
υπόλοιπο-καταλειφθείσης

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ 1. Τα πολλά λόγια των Αθηναίων δεν τα καταλαβαίνω (γνωρίζω) γιατί, αν και διατύπωσαν πολλούς επαίνους για τον εαυτό τους, σε κανένα σημείο του λόγου τους (πουθενά) δεν έφεραν αντίρρηση ότι δεν αδικούν τους δικούς μας συμμάχους και την Πελοπόννησο· κι όμως, αν τότε αποδείχτηκαν (φάνηκαν) γενναίοι απέναντι στους Μήδους, ενώ τώρα κακοί απέναντι μας, είναι άξιοι διπλάσιας τιμωρίας, διότι έχουν αποδειχτεί κακοί αντί να είναι έντιμοι. Εμείς όμως παραμένουμε ίδιοι και τότε και τώρα και τους συμμάχους, αν είμαστε συνετοί, δε θα ανεχτούμε να αδικούνται, ούτε θα καθυστερήσουμε να τους βοηθήσουμε.

Γ 2 α. ἐγνώσθητε

ἄντειπε

ἠδίκη

ἔσται

περιορῶμεν

β. (ὦ)λόγε

πλεί(έ)ονα - πλεί(έ)ω - πλείστα

ὕμας - σφας

ζημίαίς

ὅμοιαι - ὁμοίων

ἀδικούντας - ἀδικούσας

Γ 3 α. τῶν Αθηναίων : ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός ως γενική υποκειμενική στο «λόγους».

πολλά: σύστοιχο ἔμμεσο αντικείμενο στη μετοχή «ἐπαινέσαντες».

ἀγαθοί: απλό επιθετικό κατηγορούμενο στο ενν. «Αθηναῖοι» μέσω του συνδετικού «ἐγένοντο».

ἀδικουμένους: κατηγορηματική συμπληρωματική μετοχή που αναφέρεται στο αντικείμενο του ρήματος «περιοψόμεθα», «ξυμμάχους» και συμπληρώνει το ρήμα.

τιμωρεῖν: τελικό απαρέμφατο, **αντικείμενο** στο ρήμα «μελλήσομεν». «ἡμεῖς» υποκείμενο του απαρεμφάτου, ταυτοπροσωπία.

β. I. ο υποθετικός λόγος δηλώνει το **προσδοκώμενο**
[υπόθεση: ἦν σωφρονῶμεν(ἦν+ υποτακτική)
απόδοση: οὐ περιοψόμεθα (οριστική μέλλοντα)].

II. απλή σκέψη: «εἰ σωφρονοῖμεν» = «οὐκ ἂν περιορῶμεν» ἢ «περιοψόμεθα». [Η υπόθεση θα μετατραπεί σε: εἰ+ευκτική και η απόδοση θα μετατραπεί ἢ σε δυνητική ευκτική ἢ σε απλή οριστική.]

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Β ΛΥΚΕΙΟΥ

A. Ζητείται μετάφραση 10 στίχων, ἄρα 1 μονάδα ἀνά στίχο.

B 1. Τα ερμηνευτικά σχόλια του βιβλίου στην παράγραφο 10 αρκούν για τις 15 μονάδες της ερώτησης.

B 2. Τα ερμηνευτικά σχόλια του βιβλίου στην παράγραφο 11 και το πρώτο ερμηνευτικό σχόλιο της παραγράφου 12 αρκούν για τις 15 μονάδες της ερώτησης.

B 3. Οι 10 μονάδες να δοθούν στους μαθητές που θα απαντήσουν γράφοντας και τις 2 παραγράφους της εισαγωγής με τον πλαγιότιτλο «Λογογραφοί».

B 4. Κάθε λέξη βαθμολογείται με 2 μονάδες.

Γ 1. Η μετάφραση που δίνεται είναι ενδεικτική. Κάθε ἄλλη απόδοση στη νέα ελληνική που δεν παραφράζει το κείμενο να θεωρηθεί σωστή. Ιδιαίτερη προσοχή να δοθεί στη λογική αλληλουχία του νοήματος και στη σωστή απόδοση των χρόνων και των εγκλίσεων στη νέα ελληνική. Κάθε στίχος βαθμολογείται με 3 μονάδες περίπου.

Γ 2 Κάθε τύπος βαθμολογείται με 1 μονάδα.

Γ 3 α. Κάθε τύπος βαθμολογείται με 1 μονάδα. Για το σύνολο των μονάδων απαιτείται η σωστή συντακτική αναγνώριση των τύπων και ο ὅρος τον ὅποιο προσδιορίζουν.

Γ 3 β. Οι 2 μονάδες να δοθούν στην αναγνώριση του υποθετικού λόγου και οι υπόλοιπες 3 στη μετατροπή του. Στην απόδοση της απλής σκέψης αρκεί μία μόνο σωστή εκφορά.